

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Langáška (soudce zpravodaj) a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Ladislava Derky v právní věci žalobkyně: **Ž. T.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, sídlem Křížová 25, Praha 5, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalované ze dne 20. října 2017, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. srpna 2018, č. j. 41 Ad 21/2017 - 23,

t a k t o :

Kasační stížnosti žalované **se přiznává** odkladný účinek.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Rozhodnutím označeným v záhlaví žalovaná v řízení o námitkách žalobkyně opravila některé formální náležitosti svého prvostupňového rozhodnutí ze dne 31. července 2017, č. j. X, kterým žalobkyni zvýšila ode dne 19. března 2002 vdovský důchod na 2 184 Kč měsíčně, přičemž doplatek vdovského důchodu jí náleží ode dne 18. ledna 2012. V meritu žalovaná prvostupňové rozhodnutí potvrdila. Vdovský důchod byl žalobkyni zvýšen z důvodu zpětného přiznání invalidního důchodu jejímu zesnulému manželovi. Spory ohledně výše tohoto invalidního důchodu začaly již v roce 2000 a poslední řízení (probíhající od roku 2010) bylo pravomocně ukončeno až v roce 2017. Doplatek vdovského důchodu žalovaná žalobkyni přiznala pět let nazpět ode dne zjištění nároku na zvýšení tohoto důchodu. Den vzniku nároku žalobkyně na na zvýšení vdovského důchodu, žalovaná ztotožnila s okamžikem, kdy jí byl doručen rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. prosince 2016, č. j. 4 Ads 71/2014 - 71, který ji zavázal k dodatečnému navýšení vyměřovacího základu pro invalidní důchod manžela žalobkyně.

[2] Žalobkyně souhlasila s nově přiznanou výší vdovského důchodu, avšak domnívala se, že doplatek jí náleží již od okamžiku, kdy ovdověla, a nikoli až od 18. ledna 2012. Z toho důvodu podala proti rozhodnutí žalované žalobu, které Krajský soud v Brně (dále jen „krajský soud“) vyhověl, v záhlaví označeným rozsudkem rozhodnutí žalované zrušil a věc jí vrátil k dalšímu řízení. Dospěl k závěru, že v řízení o invalidním důchodu manžela žalobkyně došlo k nesprávnému úřednímu postupu, a to i přesto, že k navýšení

vyměřovacího základu pro tento důchod došlo za výjimečných okolností a v důsledku zásahu Ústavního soudu. Žalovaná proto měla žalobkyni přiznat doplatek vdovského důchodu již ode dne 1. ledna 2006.

[3] Proti rozsudku krajského soudu podala žalovaná (dále též „stěžovatelka“) včas kasační stížnost spojenou s návrhem na přiznání odkladného účinku. K tomuto návrhu stěžovatelka uvedla, že v důsledku rozhodnutí krajského soudu je povinna pokračovat v řízení o vdovském důchodu žalobkyně a respektovat právní názor krajského soudu. Stěžovatelka je schopna vyplatit žalobkyni doplatek na vdovském důchodu v krátkém čase, avšak v případě svého úspěchu v řízení o kasační stížnosti se obává obtíží při jeho zpětném vymáhání.

[4] Podle § 107 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), nemá kasační stížnost odkladný účinek, Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat za přiměřeného užití § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. Odkladný účinek lze tedy kasační stížnosti přiznat tehdy, jestliže by výkon nebo jiné právní následky napadeného rozhodnutí krajského soudu znamenaly pro stěžovatele nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[5] Nejvyšší správní soud již v minulosti konstatoval, že *„s ohledem na postavení správního orgánu v systému veřejné správy bude přiznání odkladného účinku kasační stížnosti k jeho žádosti vyhrazeno zpravidla ojedinělým případům“* (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. dubna 2007, č. j. 2 Ans 3/2006 - 49, č. 1255/2007 Sb. NSS) a *„bude podmíněno ochranou důležitého veřejného zájmu, jehož ohrožení bude v konkrétním případě představovat právě onu nepoměrně větší újmu, než která přiznáním odkladného účinku vznikne jiným osobám“* (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 1. července 2015, č. j. 10 Ads 99/2014 - 58, č. 3270/2015 Sb. NSS). Právě taková mimořádná situace nastala v této věci.

[6] Nejvyšší správní soud připomíná, že v rozsudku č. j. 4 Ads 71/2014 - 71 zavázal žalovanou ke zvýšení vyměřovacího základu pro výpočet invalidního důchodu manžela žalobkyně poté, co výkladem vyplnil mezeru v zákoně č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů. V nyní projednávané věci je sporné, zda skutečnost, že stěžovatelka tuto úvahu sama neprovedla a ve svých dřívějších rozhodnutích manželu žalobkyně odmítala vyměřovací základ navýšit, představuje její nesprávný postup ve smyslu § 56 odst. 1 písm. b) *in fine* zákona o důchodovém pojištění, v jehož případě není doplatek zvýšeného důchodu omezen na dobu pět let ode dne zjištění nároku na zvýšení důchodu. Již s ohledem na složitý vývoj řízení o invalidním důchodu manžela stěžovatelky (podrobně popsany v napadeném rozsudku krajského soudu) lze konstatovat, že otázka, před níž stěžovatelka svou kasační stížnosti Nejvyšší správní soud postavila, je mimořádně komplikovaná.

[7] Ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, zavazuje všechny správní orgány, tedy i stěžovatelku, postupovat v souladu se zákony a ostatními právními předpisy. Není pochyb o tom, že zákonnost postupu orgánů veřejné moci je ve veřejném zájmu. S ohledem na právní i skutkovou obtížnost

pokračování

posuzovaného případu i na specifickou povahu sporů o dávky ze systému sociálního zabezpečení je přitom nanejvýš žádoucí, aby byl postup, k němuž žalovanou správní soudy zaváží, bez jakýchkoli pochybností v souladu se zákonem. V projednávaném případě navíc do hry vstupuje i zájem na šetrném zacházení s prostředky z veřejných rozpočtů, z nichž jsou dávky důchodového pojištění financovány. Krajský soud totiž přiznal žalobkyni doplatek vdovského důchodu za období o bezmála šest let delší, než jak původně rozhodla žalovaná – nejde tedy o zanedbatelnou částku.

[8] Zároveň Nejvyšší správní soud vzal v úvahu, že v důsledku přiznání odkladného účinku kasační stížnosti zůstane v platnosti nyní napadené rozhodnutí žalované, které žalobkyni přiznává vdovský důchod ve výši 2 184 Kč měsíčně s nárokem na doplatek od 18. ledna 2012. Žalobkyně zároveň pobírá starobní důchod (jak vyplývá z odstavce 13 rozsudku krajského soudu a z prvostupňového rozhodnutí žalované). Odložením účinků zrušujícího rozhodnutí krajského soudu – které stěžovatelku dočasně zproští povinnosti postupovat v souladu s vysloveným závazným právním názorem krajského soudu – se tak žalobkyně neocitne bez prostředků k živobytí.

[9] S ohledem na výjimečné okolnosti tohoto případu se proto Nejvyšší správní soud rozhodl přiznat kasační stížnosti žalované odkladný účinek.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. listopadu 2018

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu